

Dosarul nr. 2ra-397/22 (2-20036141-01-2ra-05042022)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – S. Suvac

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – A. Pahopol, O. Cojocaru, R. Pulbere

Î N C H E I E R E

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Inspectoratul de Poliție Bălți,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Balagura Marcel
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a Inspectoratului General al
Poliției, a Inspectoratului de Poliție Bălți cu privire la constatarea încălcării dreptului
la examinarea cauzei în termen rezonabil, constatarea tragerii ilegale la răspundere
contravențională și încasarea prejudiciului material și moral cauzat,

împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de Inspectoratul de Poliție Bălți, fiind menținută hotărârea
din 07 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 12 martie 2020, Balagura Marcel a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a Inspectoratului General al
Poliției, a Inspectoratului de Poliție Bălți cu privire la constatarea încălcării dreptului
la examinarea cauzei în termen rezonabil, constatarea tragerii ilegale la răspundere
contravențională și încasarea prejudiciului material și moral cauzat.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 05 ianuarie 2018, agentul constator din
cadrul Inspectoratului de Poliție Bălți, Ivașcu Denis, în lipsa vreunui temei prevăzut
de Codul contravențional, ilegal, i-a întocmit procesul-verbal seria nr. MAI I03
997822, cu privire la comiterea contravenției prevăzută de art. 69 alin. (1) din Codul
contravențional, prin decizie aplicându-i sancțiuni sub formă de amendă în mărime
de 9 unități convenționale.

Potrivit reclamantului, la data respectivă acesta nu a comis contravenția imputată
conform procesului-verbal, faptele indicate de agentul constator, necorespunzând
realității. Ilegalitatea acțiunilor agentului constator, Ivașcu Denis, se confirmă prin

hotărârea Judecătorei Bălți din 02 ianuarie 2020, menținută prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 25 februarie 2020, prin care procesul-verbal din 05 ianuarie 2018 a fost declarat nul.

Astfel, reclamantul a subliniat că, Ivașcu Denis, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, intenționat a introdus în acte publice date false, prin ce i-a încălcat drepturile garantate de legislația Republicii Moldova, cauzându-i un prejudiciu moral considerabil.

În opinia reclamantului, tragerea sa la răspundere contravențională, condamnarea publică și sancționarea în numele legii în baza procesului-verbal și a deciziei agentului constator, a constituit o eroare, care i-a afectat dreptul la prezumția de nevinovăție.

Pornind de la interpretarea autonomă dată de CtEDO noțiunii de materie penală, intentarea de către agentul constator a procesului-verbal cu privire la contravenție și tragerea la răspundere contravențională, prin emiterea deciziei de sancționare, se încadrează în acțiunile descrise la art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 1545 și, pe cale de consecință, constituie un temei care îi permite să solicite repararea eventualelor prejudicii cauzate prin aceasta.

Prin urmare, luând în considerație că, anularea procesului-verbal cu privire la contravenție, întocmit în privința reclamantului, în legătură cu lipsa faptului contravenției, constituie temei de reabilitare a acestuia de la incriminarea care i-a fost adusă și de sancțiunea care i-a fost aplicată, în speță sunt întrunite și prevederile art. 6 lit. a) și b) din Legea nr. 1545, fiind în prezența condițiilor necesare pentru reținerea răspunderii statului pentru faptele comise de agenții săi.

Totodată, reclamantul a menționat că agentul constator, la momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenție, este obligat nemijlocit de a întreprinde toate măsurile prevăzute de Codul contravențional, dar nu să întocmească în privința persoanei proces-verbal cu privire la contravenție fără un temei legal și fără probe.

În același timp, reclamantul a invocat că, dosarul contravențional pe faptul comiterii faptei prevăzute la art. 69 din Codul contravențional a fost examinat cu încălcarea termenului rezonabil, cauza fiind soluționată abia la 25 februarie 2020.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și instanțelor de judecată, precum și prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, inclusiv cu jurisprudența CtEDO (cauza Ozturk vs Germania, cauza Anghel vs. Romania), Balagura Marcel a solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei contravenționale în termen rezonabil, cu încasarea în mod solidar din contul părților a prejudiciului moral în sumă de 20 000,00 lei, constatarea tragerii ilegale la răspundere contravențională, cu încasarea în mod solidar din contul părților a sumei de 20 000,00 lei.

Prin cererea din 08 iulie 2020, reclamantul Balagura Marcel a înaintat o pretenție accesorie, solicitând suplimentar încasarea în mod solidar din contul părților a prejudiciului material în sumă de 4 608,15 lei, suportat în legătură cu deplasările efectuate Chișinău-Bălți-Chișinău la ședințele de judecată pe dosarul

contravențional în care a fost vizat.

Prin hotărârea din 07 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Balagura Marcel împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a Inspectoratului General al Poliției, a Inspectoratului de Poliție Bălți cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil, constatarea tragerii ilegale la răspundere contravențională și încasarea prejudiciului material și moral cauzat. S-a constatat faptul încălcării dreptului reclamantului Balagura Marcel de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională. S-a încasat de la Inspectoratul de Poliție Bălți a Inspectoratului General al Poliției în beneficiul lui Balagura Marcel suma de 4 038,15 lei cu titlu de prejudiciu material în legătură cu suportarea cheltuielilor la examinarea cauzei contravenționale. S-a încasat de la Inspectoratul de Poliție Bălți a Inspectoratului General al Poliției în beneficiul lui Balagura Marcel suma de 5 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru încălcarea dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță, coroborând articolul 3 alin. (1) lit. a) cu art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a menționat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Öztürk vs. Germania (hotărârea din 21 februarie 1984), a analizat caracterul „penal” al contravenției și a statuat că o eventuală distincție între contravenții și infracțiuni în legislația internă a statelor semnatare ale Convenției, nu poate avea ca efect scoaterea unei categorii de fapte din sfera de aplicare a art. 6 din CEDO care garantează dreptul unui individ la un proces echitabil.

Astfel, reținând prevederile art. 13 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 și art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, instanța a constatat faptul încălcării dreptului reclamantului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională, apreciind că Balagura Marcel beneficiază de dreptul de a pretinde repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, în condițiile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, or, declararea nulității procesului-verbal cu privire la contravenție din 05 ianuarie 2018, generează repararea prejudiciului cauzat acestuia.

În continuare, la stabilirea mărimii compensației, instanța bazându-se pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral, ținând cont de faptul că cuantumul despăgubirii trebuie astfel stabilit, încât aceasta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor, precum și de natura juridică a faptelor imputate, gravitatea abaterii care i-a fost incriminată reclamantului, faptul că ultimul, cu siguranță, a obținut în mod cert o anumită satisfacție ca urmare a anulării de către instanța de judecată a procesului-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința sa, apreciind că suma solicitată de 20 000,00 lei este una prea mare, a considerat că, cuantumul de 5 000,00 lei este de natură să ofere părții o reparație completă pentru atingerea drepturilor lezate reclamantului.

Totodată, prima instanță, reținând că normele materiale de la art. 441 alin. (1) din Codul contravențional, art. 383 alin. (1) din Codul contravențional (redacția în vigoare la data examinării cauzei contravenționale), art. 7 lit. g) din Legea nr. 1545

din 25 februarie 1998, stabilesc drepturile de recuperare a prejudiciului cauzat nu doar în cadrul proceselor contravenționale, fiind posibilă aplicarea lor și în cadrul unui proces civil distinct, a considerat că reclamantului urmează a-i fi compensat și prejudiciul material în mărime de 4 038,15 lei în legătură cu cheltuielile de transport suportate, punând în sarcina Inspectoratului de Poliție Bălți achitarea sumei enunțate.

Mai mult, constatând că durata pretinsă a fi excesivă a procesului a fost determinată de comportamentul părților, de disponibilitatea acestora de a-și formula apărarea și, respectiv, termenul de judecare a fost unul rezonabil în raport cu circumstanțele procesuale generate de însăși participanți, prima instanță a respins ca neîntemeiată solicitarea reclamantului privind constatarea încălcării dreptului la examinarea a cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral cauzat.

Prin decizia din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Inspectoratul de Poliție Bălți, fiind menținută hotărârea din 07 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 02 iunie 2021, Inspectoratul de Poliție Bălți a depus un recurs preliminar asupra deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, care a fost restituit prin încheierea din 07 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție în temeiul art. 438 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

La 02 martie 2022, Inspectoratul de Poliție Bălți a înaintat recurs asupra deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și adoptarea unei decizii de respingere integrală integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar a invocat argumente similare celor din cererea de apel.

În conformitate cu art.434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, copia deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces la 12 octombrie 2021 (f.d. 137, vol. II), însă la materialele cauzei lipsesc înscrisuri care să certifice momentul recepționării acesteia de către recurent. Prin scrisoarea nr. 4-35/6-183 din 02 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, recepționată de Inspectoratul de Poliție Bălți la 04 februarie 2022, instanța i-a expediat recurentului copia deciziei din 25 mai 2021 la solicitare (f.d. 165, vol. II).

Astfel, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului constată că recursul declarat de Inspectoratul de Poliție Bălți, înregistrat la 02 martie 2022, este în termen.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Inspectoratul de Poliție Bălți urmează a fi declarată inadmisibilă, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți

participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs înaintată de Inspectoratul de Poliție Bălți.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Inspectoratul de Poliție Bălți.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Maria Ghervas